

АНГЛІЙСЬКА МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Метою представленого дослідження стало формування мотивації навчання англійської мови професійного спрямування майбутніх педагогічних кадрів немовних спеціальностей в Державному закладі “Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського” як необхідного чинника свідомого входження в європейський простір вищої освіти (ЄПВО). Визначено педагогічні умови підвищення рівня навчання англійської мови професійного спрямування: 1) розроблення навчальних програм дисципліни з урахуванням професійної спрямованості; 2) застосування інформаційно-комунікаційних технологій (КТ) для підвищення ефективності та зацікавленості вивчення англійської мови професійного спрямування.

Для впровадження визначених педагогічних умов вирішувалися такі завдання: кафедрою західних і східних мов та методики їх навчання спільно із профілюючими кафедрами розроблені робочі програми навчальної дисципліни “Англійська мова професійного спрямування”, у яких до кожного змістового модуля в межах запланованої граматичної теми розглядалися актуальні проблеми відповідної спеціальності; для підвищення мотивації вивчення іноземної мови професійного спрямування як необхідного чинника євроінтеграції педагогічної освіти обрано проєктне навчання, а теми проєктів відповідали темам професійного спрямування змістових модулів робочих програм; для формування соціокультурної компетентності як важливої складової частини комунікативної компетентності в навчальний процес упроваджено розроблений авторкою статті мультимедійний сайт з доменним ім'ям “*npu-quest.at.ua*”.

Бесіди зі здобувачами вищої педагогічної освіти на різних спеціальностях, спостереження за їхньою навчальною діяльністю та результати іспитів показали, що розроблення та впровадження робочих навчальних програм професійного спрямування та використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій під час вивчення англійської мови професійного спрямування дозволило збагатити навчальний матеріал аудіо- і відеофрагментами, матеріалами мультимедіа, застосовуючи, таким чином, усі види мовленнєвої діяльності, що сприяло найбільш ефективному засвоєнню інформації як професійного, так і соціокультурного змісту.

Ключові слова: англійська мова професійного спрямування, євроінтеграція педагогічної освіти України.

Глобальні інтеграційні процеси сучасного світу охопили всі сфери суспільного життя: виробництво, культуру, духовне життя, освітню та наукову сфери. Формування єдиного європейського освітнього простору в Україні почалося ще у 2005 р., коли наша держава приєдналася до Болонського процесу. Євроінтеграційні прагнення у сфері освіти та науки відображені в реформах Міністерства освіти і науки України [1]. У Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні викладено системний аналіз еволюції процесу європейської інтеграції у сфері освіти і наголошено, що подальший розвиток вищої освіти нашої держави пов'язується із включенням у європейський простір [2]. У Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 рр., схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р., зазначено: “Ця Стратегія спрямована на досягнення цілей сталого розвитку України <...>” [3]. У цьому документі розглянуто основні тенденції та проблеми розвитку освіти в Україні, відповідно до пріоритетів Європейського простору вищої освіти (далі – ЄПВО) сформульовані принципи розвитку вищої освіти, які визначатимуть концептуальну модель вищої освіти нашої держави. Формування Європростору є ключовим шляхом сприяння мобільності та працевлаштування громадян, що, безумовно, сприятиме розвитку європейського континенту, утвердженню кращих стандартів європейської освітньої та наукової традиції в українській освіті та значному підвищенню економічного й соціального потенціалу нашої держави. Вагомий внесок у процес євроінтеграції вищої освіти України зробив наданий Україні 23 червня 2022 ро. статус кандидата на вступ до Європейського Союзу (далі – ЄС), що вкотре юридично закріпило євроінтеграційний вибір нашої держави.

Необхідність покращення і поширення практики вивчення мов упродовж усього життя людини, підвищення ефективності мовної освіти та створення сприятливих умов для вивчення сучасних мов визначені в Декларації Європейської комісії щодо мовної освіти (Брюссель, 2002 р.). Отже, мовна політика та створення спільного комунікативного простору є одним із пріоритетних напрямів діяльності ЄС. Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти для тих, хто вивчає іноземні мови в Європі, визначено шість рівнів володіння мовою, що розроблені Асоціацією мовних експертів ALTE (The Association of Language Testers in Europe). Ці рекомендації фіксують наявні мовні навички та компетенції таким чином: інтродуктивний рівень (Breakthrough, або A1), середній (Waystage, або A2), рубіжний (Threshold, або B1), просунутий (Vantage, або B2), автономний (Effective Operational Proficiency, або C1) і компетентний (Mastery) [4].

Проблеми і тенденції розвитку вищої освіти перебувають у полі зору європейських і вітчизняних дослідників. Видання “Європейський простір вищої освіти” презентує статті дослідників Болонського процесу [5]. Детальний аналіз цього видання наведено в роботі В. Антонюк [6]. У збірнику науковці аналізують досягнення і проблеми формування ЄПВО, вказують на необхідність розроблення повноцінної законодавчої бази, розкривають значний потенціал реформування європейської системи вищої освіти (далі – ЄСВО) для

економічного й соціального розвитку, для підвищення людського потенціалу і сприяння створенню сильної Європи. У цих працях зазначено етапи розвитку ЄПВО, виявлено прогрес і деякі труднощі, з якими стикається ЄСВО, домінантні тренди. Водночас у наведеному огляді зазначено зниження оптимізму щодо приєднання України до ЄПВО внаслідок зростання труднощів і недоліків протягом останніх років, як-от: невідповідність викладання вимогам ринку праці; слабка матеріально-технічна база закладів вищої освіти (далі – ЗВО); застарілі навчальні програми та педагогічні методи викладання; орієнтація не на формування компетенцій, а переважно на передачу знань, які не завжди відповідають сучасним вимогам.

У висновках результатів дослідження інтеграції вищої освіти України в ЄПВО і рекомендацій щодо прискорення цього процесу визначається, що на рівні ЗВО необхідно “забезпечити високий рівень викладання та засвоєння студентами іноземних мов, передусім англійської; поширювати практику викладання профільюючих дисциплін іноземною мовою” [6, с. 591]. На залежність якості професійної освіти від рівня володіння випускниками університетів іноземними мовами, насамперед англійською, як необхідного чинника входження українських фахівців у Європростір, указують провідні вітчизняні вчені (В. Андрущенко, П. Бех, І. Зязюн, В. Кремінь, Г. Онкович, В. Редько й інші). Справді, саме англійська мова набуває все більшого поширення та стає мовою міжнародного спілкування (англійська мова як лінгва-франка – АЛФ) не тільки в межах ЄС, але й у всьому світі. Основна наукова література (більше 50 %) є англійською, спілкування фахівців у різних формах здійснюється переважно англійською мовою. Користування інтернетом неможливе без знання цієї мови, адже 80 % інформації у Всесвітній мережі зберігається англійською мовою, і цей обсяг подвоюється кожні 18 місяців [7]. Престижність знання англійської мови і широкі можливості, які відкриваються водночас перед майбутніми фахівцями сфери освіти, необхідно використовувати у процесі вивчення дисципліни “Англійська мова професійного спрямування” у ЗВО. Володіння англійською мовою надає можливість майбутнім педагогічним фахівцям вільно спілкуватися в європейському освітньому просторі та відчувати свою приналежність до нього.

Відповідно до вищезазначеного, освітня політика України в галузі викладання та вивчення іноземних мов зазнала значних позитивних змін. Навчання іноземної мови натеper стало невід’ємною складовою частиною процесу формування сучасного фахівця. Вступ до магістратури й аспірантури неможливий без складання екзамену з іноземної мови. Розширюється і заохочується викладання профільних дисциплін іноземною мовою у ЗВО, відкриваються курси з іноземних мов, широко застосовуються сучасні технології навчання. Володіння англійською мовою зроблять критерієм під час відбору на державну службу [8].

Як відомо, головною метою навчання іноземних мов у ЗВО є формування комунікативної компетенції, під якою розуміється комплекс знань, умінь і навичок, що забезпечують готовність і здатність до спілкування іноземною мовою. Основними складниками комунікативної компетенції є мовна і соціокультурна компетенції. Соціокультурна компетентність, як уважають дослідники, є обов’язковою складовою частиною процесу навчання іноземної мови, зокрема й іноземної мови професійного спрямування, важливою складовою частиною комунікативно-мовленнєвої компетентності за умови стимулювання професійної спрямованості навчання здобувачів освіти [9; 10].

Для немовних вищів доцільно виділити також професійну компетенцію, що включає базові знання за фахом для користування іноземною мовою у професійних цілях [11]. Фахова комунікативна компетенція, безумовно, має формуватися в тісному зв’язку кафедр іноземних мов із профільюючими кафедрами на підставі розвитку навичок роботи з іноземною літературою з метою підвищення компетентності за профільюючими дисциплінами. У процесі досягнення цих цілей реалізуються також освітні й виховні завдання, що входять як складник у програму гуманітаризації й інтеграції вищої освіти в ЄПВО [6–11].

Ф. Моїсеева виділяє три основні рівня комунікативної компетенції відповідно до курсу навчання іноземної мови на немовних спеціальностях: достатній (рівень сформованості базових умінь і навичок у всіх видах мовної діяльності на основі мовних, соціокультурних і професійних знань); просунутий (рівень активного й рецептивного володіння професійною лексикою й основними граматичними конструкціями іноземної мови з активним залученням соціокультурних і професійних знань; професійно достатній (рівень, що забезпечує практичне використання іноземної мови у сфері професійного спілкування) [11]. Авторка слушно зазначає, що незначна кількість годин на вивчення іноземної мови на немовних спеціальностях обмежує досягнення професійно достатнього рівня комунікативної компетенції. Ми погоджуємося з думкою авторки, що для підвищення рівня комунікативної компетентності необхідно застосовувати у викладанні іноземних мов інформаційно-комунікативні технології (далі – ІКТ). Така умова свого часу була застосована в дослідженнях авторки поданої статті [12]. У практичній частині представленої статті, як буде показано далі, зазначені результати застосування ІКТ під час викладання англійської мови професійного спрямування на різних спеціальностях педагогічного ЗВО як чинника, що викликає інтерес у студентів і, як наслідок, підвищує мотивацію вивчення іноземної мови.

Запровадження дисципліни “Англійська мова професійного спрямування”, яка є альтернативою нового напрямку викладання англійської мови в західній педагогіці – “Англійська мова у спеціальних цілях” (ESP), стало одним із визначальних чинників євроінтеграції вищої освіти на немовних спеціальностях у педагогічних ЗВО. Метою вивчення цієї дисципліни є формування необхідної комунікативної компетентності

у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами, опанування професійної інформації через іноземні джерела.

Аналіз науково-методичної літератури показує, що існує безліч методичних напрямів і технологій навчання іноземної мови на немовних спеціальностях. Сучасний підхід до проблем викладання іноземної (англійської) мови за професійним спрямуванням для різних немовних спеціальностей висвітлено в публікаціях таких авторів, як: Т. Гончаренко, М. Лебедева, П. Лімар, О. Лубянова, М. Микитенко, О. Назаренко, у багатьох інших [13]. Показано, що ефективність формування іншомовної професійної компетентності студентів зростає у процесі організації навчання засобами нетрадиційних форм і методів із використанням інформаційних технологій (проблемне заняття, ознайомлення-візуалізація, пресконференція, бесіди та дискусії на професійну тематику, розгляд конкретних ситуацій, міждисциплінарний семінар, тематичний семінар, круглий стіл, дидактичні ділові, рольові, ситуаційні ігри, метод проєктів тощо).

Однак, незважаючи на необхідність володіння англійською мовою майбутніми фахівцями різних сфер професійної діяльності, розуміння її значущості та старання викладачів англійської мови професійного спрямування, більшість випускників ЗВО немовних спеціальностей, зокрема й педагогічних, як показав наш власний досвід, не досить добре нею володіють і не усвідомлюють перспективи, що надає володіння англійською мовою професійного спрямування. Причин, що пояснюють це явище, багато, але однією з основних є низька мотивація до вивчення цієї дисципліни, нерозуміння здобувачами вищої освіти її значення як у процесі професійної підготовки, так і в майбутній професійній діяльності, можливості працевлаштування в ЄПВО. Сучасний педагог зобов'язаний володіти іноземною мовою, бажано англійською, і обов'язково має скористатися можливістю її вивчення у процесі професійної підготовки, удосконалити свої знання в подальшій професійній діяльності. Справа викладача іноземної мови професійного спрямування у ЗВО – переконати в цьому здобувачів педагогічної освіти, довести до їхньої свідомості перспективи професійного росту і розширення можливості працевлаштування в сучасному конкурентному ЄПВО. Можна стверджувати, що володіння іноземною (англійською) мовою являє собою необхідну умову входження в цій простір. Для досягнення цієї мети необхідно зробити заняття з іноземної мови цікавими, налаштованими на майбутню професію, з використанням сучасних технологій навчання на аудиторних і позааудиторних заняттях під час виконання самостійної роботи.

Метою представлено дослідження стало формування мотивації навчання англійської мови майбутніх педагогічних кадрів немовних спеціальностей як необхідного чинника свідомого входження в ЄПВО.

Експериментально-дослідницька робота проводилася на базі Державного закладу “Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”. В експерименті брали участь студенти 1 і 2 року навчання, які готуються за програмами рівня вищої освіти “бакалавр”. Загальна кількість учасників становила 68 студентів за такими спеціальностями: 012 “Дошкільна освіта” – 25 студентів (факультет дошкільної педагогіки та психології); 014 “Середня освіта (Фізика)” – 12 студентів (фізико-математичний факультет); 016 “Спеціальна освіта” – 31 студент (факультет фізичної реабілітації).

Виходячи з поставленої мети, на підставі аналізу психолого-педагогічної літератури визначено і впроваджено в навчальний процес під час викладання дисципліни “Англійська мова професійного спрямування” такі педагогічні умови: 1) розроблення навчальних програм дисципліни з урахуванням професійної спрямованості; 2) застосування інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення ефективності вивчення мови і зацікавленості в цьому. Запропоновані педагогічні умови призначені для формування іншомовної професійної комунікативної компетентності здобувачів педагогічної освіти з метою усвідомлення англійської мови професійного спрямування як визначального чинника інтеграції в ЄПВО.

Для впровадження визначених педагогічних умов вирішувалися такі завдання:

1. Кафедрою західних і східних мов та методики їх навчання спільно з відповідними профілюючими кафедрами розроблені робочі програми навчальної дисципліни “Англійська мова професійного спрямування”. Робочі програми склалися таким чином, що до кожного змістового модуля в межах запланованої граматичної теми розглядалися актуальні проблеми та спеціальні питання відповідної спеціальності. Після затвердження на кафедрі теми обговорювались зі студентами, що сприяло постійній комунікативній взаємодії студентів із викладачем.

2. Серед різноманітних нових педагогічних технологій, спрямованих на підвищення мотивації вивчення іноземної мови професійного спрямування як необхідного чинника євроінтеграції педагогічної освіти, обрано проєктне навчання, яке знайшло широке застосування щодо навчання англійської мови [13]. Темі проєктів відповідали професійно спрямованим темам змістових модулів робочих програм.

3. З метою формування соціокультурної компетентності застосовувався мультимедійний навчальний сайт з доменним ім'ям “rpru-quest.at.ua”, розроблений авторкою представленої статті.

У таблиці 1 наведено професійно орієнтовані теми змістових модулів відповідно до спеціальностей.

З огляду на обмежену кількість аудиторних годин і значний обсяг граматичного матеріалу, робота над проєктами проводилася частково за рахунок годин, відведених на семестрові консультації та на самостійну роботу.

Таблиця 1

Професійно орієнтовані теми змістових модулів

Спеціальність	Професійно орієнтовані теми
012 “Дошкільнє виховання”	Змістовий модуль 1. Соціальна ситуація розвитку дитини-дошкільника в Україні, Великій Британії та США. Змістовий модуль 2. Сучасні системи дошкільної освіти. Особливості дошкільної освіти в Україні, Великій Британії та США. Змістовий модуль 3. Батьківство та його роль у розвитку дитини. Змістовий модуль 4. Розвиток комунікативної діяльності дитини. Уроки англійської мови в дитячому садку. Змістовий модуль 5. Професія вихователя в дитячому садку. Проблеми та суперечності особистісного розвитку дошкільнят і роль вихователя в їх подоланні. Змістовий модуль 6. Специфіка спілкування з однолітками. Шляхи допомоги дітям у спілкуванні. Змістовий модуль 7. Спортивне свято в дитячому садку. Змістовий модуль 8. Тенденції інноваційного розвитку дошкільнят. Комп’ютерні ігри для дошкільнят.
014 “Середня освіта (Фізика)”	Змістовий модуль 1. Цілі та завдання вивчення фізики у школах України. Змістовий модуль 2. Навчальний предмет “Фізика” у школах Західної Європи. Змістовий модуль 3. Вища освіта з фізичних спеціальностей в Україні. Змістовий модуль 4. Важливі напрями досліджень у сучасній фізиці. Змістовий модуль 5. Великі фізики – лауреати Нобелівської премії. Змістовий модуль 6. Фізичні інститути Національної академії наук України. Змістовий модуль 7. Вчення про простір та час: від Ньютона до Ейнштейна. Закони збереження та властивості простору та часу. Змістовий модуль 8. Інноваційні технології навчання фізики.
016 “Спеціальна освіта (Фізична реабілітація)”	Змістовий модуль 1. Спеціальна освіта. Система знань про структуру фізичних реабілітаційних заходів. Змістовий модуль 2. Зміст навичок організаційних і методологічних аспектів первинної та вторинної профілактики найпоширеніших захворювань і типів інвалідності. Змістовий модуль 3. Основні принципи фізичної реабілітації в усіх основних формах патології. Змістовий модуль 4. Інклюзивна формація. Змістовий модуль 5. Особливості фізичної реабілітації психічно відсталих дітей. Змістовий модуль 6. Спеціальні школи. Змістовий модуль 7. Робота з батьками у спеціальних школах. Змістовий модуль 8. Проблеми міжособистісних взаємин у спеціальних школах.

Характерною особливістю проєктної діяльності є корпоративний характер виконання професійно спрямованих завдань. Суть проєктної діяльності, яка є творчою за своїм змістом, полягає в тому, що в її організації у процесі вивчення іноземної мови у студентів виникала потреба спілкування англійською мовою професійного спрямування і пізнання засобами цієї мови професійно значущої інформації. Робота з розроблення проєктів охоплювала три основні етапи: підготовчий, основний і завершальний. На підготовчому етапі уточнювався зміст теми, аналізувалася проблема, здійснювався розподіл на проєктні групи, визначався особистий внесок кожного студента, цілі кінцевого результату. Основний етап полягав у завершальному обговоренні шляху реалізації проєкту, визначенні способів представлення результату, оформленні проєкту. Завершальний етап – перевірка, захист, оцінювання. На цьому етапі здійснювались підготовка й оформлення доповіді, обґрунтування процесу проєктування, пояснення отриманих результатів, колективний захист проєкту, аналіз досягнутих результатів, оцінка результату. На цьому етапі студенти розробляли форму презентації, захищали проєкт, потім колективно аналізували результати. Викладач на всіх етапах спостерігав за роботою студентів, консулював, у разі необхідності, надавав поради, якщо студенти зверталися по допомогу, тобто керував побічно, без зайвого втручання.

Найважливішими чинниками, які сприяли розвитку фахової мовленнєвої діяльності у проєктному навчанні, була передусім професійна спрямованість змісту проєктів, що забезпечувало інтерес до виконання проєкту з боку всіх його учасників. У процесі виконання проєктів органічно поєднувались усі види професійно спрямованої мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, аудіювання, письмо), що практично неможливо вирішити в рамках традиційних методів навчання. Використання засобів ІКТ дозволило збагатити навчальний матеріал (аудіо- і відеофрагменти, матеріали мультимедіа), що сприяло найбільш ефективному засвоєнню професійно спрямованої інформації.

Одним із завдань проведеного дослідження поставлено формування соціокультурної компетентності як важливої складової частини комунікативної компетентності, призначеної для сприяння міжкультурній комунікації соціокультурного змісту, формування якої здійснювалось, як уже зазначено вище, завдяки впровадженню в навчальний процес мультимедійного сайту з доменним ім’ям “rpri-quest.at.ua”, який можна схарактеризувати як відкритий, динамічний, тематичний сайт. Він містив сукупність електронних документів

(файлів) і надавав можливість водночас використовувати різні форми надання інформації в комп'ютерній мережі та її оброблення, тобто працювати в єдиному об'єкті створеного вебсайту. Наявність гіпертекстових технологій і гіперпосилань забезпечувала зручну навігацію. Автентичні онлайн-відео, аудіозаписи та текстова інформація розширювали можливості формування соціокультурної компетентності. За допомогою системи завдань і тестів студенти могли проконтролювати свої знання. У відповідях система реєструвала, яку відповідь обирав студент, залежно від того, правильна чи неправильна відповідь, виставляла оцінку. Зрештою, сума оцінок виводилася на загальне табло. Прослуховування текстів, перегляд відеозаписів, наявність аудіокниг, які були художніми або пізнавальними творами, що озвучені носіями мови, розвивали комунікативні соціокультурні здібності здобувачів освіти.

Висновки. Органічне поєднання всіх видів мовленнєвої діяльності під час відпрацювання мовного матеріалу з дисципліни “Іноземна (англійська) мова професійного спрямування” є проблемою, яку практично неможливо вирішити в рамках традиційних методів навчання, на відміну від застосування ІКТ. Як показали бесіди зі здобувачами вищої педагогічної освіти на різних спеціальностях, спостереження за їхньою навчальною діяльністю та результати іспитів, розроблення і впровадження робочих навчальних програм фахового спрямування та використання засобів ІКТ у вивченні англійської мови професійного спрямування дозволили збагатити навчальний матеріал аудіо- і відеофрагментами, матеріалами мультимедіа, застосовуючи, таким чином, усі види мовленнєвої діяльності, що сприяло найбільш ефективному засвоєнню інформації як професійного, так і соціокультурного змісту. Надалі планується застосування розробленої методики у вивченні англійської мови на всіх немовних спеціальностях Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Використана література:

1. Реформи МОН направлені на євроінтеграцію України. URL: <https://mon.gov.ua/news/reformi-mon-napravleni-na-yevrointegraciyu-ukrayini-sergij-shkarlet>.
2. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України / за заг. ред. В. Кременя. Київ : Педагогічна думка, 2016. 448 с.
3. Стратегія розвитку вищої освіти України на 2021–2031 рр. / МОН України. Київ, 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>.
4. Go Global: Національна програма вивчення та популяризації іноземних мов (National Foreign Language Learning and Promotion Initiative). 2015 р. URL: http://osvitacv.com/uploads/go_global.pdf.
5. The European Higher Education Area Between Critical Reflections and Future Policies / A. Curaj et al. (Eds.). 2015. 1st ed. XLIV. 898 p. URL: <https://www.springer.com/gp/book/9783319187679>.
6. Антонюк В. Інтеграція вищої освіти України в Європейській освітній простір для розвитку людського капіталу. *Журнал Європейської економіки. Глобальна та європейська інтеграція*. 2021. Т. 20. № 3. С. 573–593.
7. Хоменко О. Роль англійської мови в умовах глобалізації. *Гуманізація навчального процесу* : збірник наукових праць. Київ : Вища школа, 2013. Вип. LXI. С. 203–217.
8. Богатирець В. Англійська мова як інструмент розвитку комунікативного простору України. URL: <http://buk-visnyk.cv.ua/naukova-dumka/650>.
9. Закір'янова І. Формування соціокультурної компетентності в майбутніх вчителів іноземної мови у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2006. 22 с. URL: <http://www.lib.ua-ru.net/inode/6623.htm>.
10. Скрипник Н. Соціокультурна компетентність як складова мовної підготовки у вищому навчальному закладі. *Львівський філологічний часопис*. 2019. Т. 6. С. 186–191. URL: <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/philology/article/view/1723>.
11. Моїсєєва Ф. Роль іноземної мови в загальній концепції підготовки сучасного фахівця URL: <http://rusnauka.com/NIO/Philologia/moisjejeva.doc.htm>.
12. Смелянова Д. Деякі проблеми залучення майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до використання нових інформаційних технологій навчання у самостійній роботі. *Наука і освіта*. 2012. № 1. VII. С. 15–20.
13. Сучасні тенденції викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 29 квітня 2015 р. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1154>.

References:

1. Reforms of the Ministry of Education and Culture are aimed at the European integration of Ukraine. URL: <https://mon.gov.ua/news/reformi-mon-napravleni-na-yevrointegraciyu-ukrayini-sergij-shkarlet> [in Ukrainian].
2. National report on the state and prospects of education development in Ukraine. National Acad. of Sciences of Ukraine / for general ed. V. G. Kremenya. Kyiv : Pedagogical thought, 2016. 448 p. [in Ukrainian].
3. Strategy for the development of higher education of Ukraine for 2021–2031. MES of Ukraine. Kyiv. 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf> [in Ukrainian].
4. Go Global: National program of study and popularization of foreign languages (2015). URL: http://osvitacv.com/uploads/go_global.pdf [in Ukrainian].
5. The European Higher Education Area Between Critical Reflections and Future Policies. A. Curaj, L. Matei, R. Pricopie, J. Salmi, P. Scott (Eds.). 2015. 1st ed. 2015, XLIV, 898 p. URL: <https://www.springer.com/gp/book/9783319187679>.
6. Antonyuk V. (2021). Integration of higher education of Ukraine into the European educational space for the development of human capital. *Journal of European Economy. Global and European integration*. 20 (3), 573–593 [in Ukrainian].

7. Khomenko O. (2013). Rol' anhliys'koyi movy v umovakh hlobalizatsiyi [The role of the English language in the conditions of globalization]. *Kyyiv. Vyshcha shkola. Humanizatsiya navchal'noho protsesu – Kyiv. High school. Humanization of the educational process: coll. of science works. Issue LXI*. Pp. 203–217 [in Ukrainian].
8. Bohatyrets V. Anhliys'ka mova yak instrument rozvytku komunikatyvnoho prostoru Ukrayiny [English as a tool for the development of the communicative space of Ukraine]. URL: <http://buk-visnyk.cv.ua/naukova-dumka/650> [in Ukrainian].
9. Zakiryanova I. A. (2006). Formuvannya sotsiokul'turnoyi kompetentnosti u maybutnikh vchyteliv inozemnoyi movy v protsesi profesynoyi pidhotovky [Formation of sociocultural competence in future foreign language teachers in the process of professional training]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv : Institute of Higher Education of the National Academy of Sciences of Ukraine. URL: <http://www.lib.ua-ru.net/inode/6623.htm> [in Ukrainian].
10. Skrypnyk N. I. (2019). Sotsiokul'turna kompetentnist' yak skladova movnoyi pidhotovky u vyshchomu navchal'nomu zakladi [Sociocultural competence as a component of language training in a higher educational institution]. *L'vivs'kyi filolohichnyy chasopys – Lviv Philological Magazine*, 6, 186–191. URL: <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/philology/article/view/1723> [in Ukrainian].
11. Moiseeva F. A. Rol' inozemnoyi movy v zahal'niy kontseptsiyi pidhotovky suchasnoho fakhivtsya [The role of a foreign language in the general concept of training a modern specialist]. URL: <http://nauka.com/NIO/Philologia/moisejeva.doc.htm> [in Ukrainian].
12. Emelyanova D. V. (2012). Deyaki problemy zaluchennya maybutnikh uchyteliv humanitarnykh dystsyplin do vykorystannya novykh informatsiynykh tekhnolohiy navchannya u samostiyniy roboti [Some problems of involving future teachers of humanitarian disciplines in the use of new information technologies of learning in independent work.]. *Nauka i osvita – Science and education*, (1) VII, 15–20 [in Ukrainian].
13. Sait The Eleventh International Scientific and Practical Conference “Modern trends in teaching a foreign language of professional direction in higher education”. Kyiv. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1154> [in Ukrainian].

Emelyanova D. Professional English in the context of European integration of higher pedagogical education in Ukraine

The purpose of the presented research was to form the motivation for learning English and the professional direction of future teaching staff of non-language specialties at the State Institution “Southern Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky”, as a necessary factor for conscious entry into the European space of higher education (ESHE). Defined pedagogical conditions for raising the level of professional English language learning: 1) development of training programs of the discipline taking into account the professional orientation; 2) the use of information and communication technologies (ICT) to increase the efficiency and interest in learning English for professional purposes.

For the implementation of the identified pedagogical tasks, the following tasks were solved: the department of Western and Eastern languages and their teaching methods, together with the profiling departments, developed working programs of the educational discipline “English language of professional direction”, in which relevant problems of the relevant specialty were considered for each content module within the planned grammatical topic; in order to increase the motivation of learning a foreign language of professional direction, as a necessary factor of the European integration of pedagogical education, project training was chosen, and the topics of the projects corresponded to the topics of the professional direction of the content modules of the work programs; for the formation of socio-cultural competence, as an important component of communicative competence, a multimedia site developed by the author of the article with the domain name “pnpu-quest.at.ua” was introduced into the educational process.

Interviews with students of higher pedagogic education in various specialties, observation of their educational activities and exam results showed that the development and implementation of vocational training programs and the use of ICT tools in the study of professional English allowed enriching the educational material with audio and video fragments, multimedia materials, thus applying all types of speech activity, which contributed to the most effective assimilation of information of both professional and socio-cultural content.

Key words: professional English language, European integration of pedagogical education of Ukraine.